

STRUINEN DOOR DE STREEK

Wekelijks struint verslaggever Levien Vermeer door de geschiedenis van deze streek. Deze week gaat het over onze rol ten opzichte van waterverbruik. Wereldwaterdag en een regionaal symposium over klimaatverandering brengen consequenties met zich mee.

Keerpunt in waterbeheer

Levien Vermeer

Het gebeurt al eeuwen, en iedereen vindt het heel gewoon, dat het waterpeil geregeld wordt door het Waterschap. Zij hebben toch altijd voor droge voeten gezorgd? Zo zijn we er ook aan gewend dat er altijd voldoende water is. „Richting 2050 is dat de vraag, en het valt niet mee om mensen het besef bij te brengen dat het daarom anders moet”, zegt Daan Willems (43), gebiedscoördinator van Waterschap Rivierenland. Hij vervolgt: „Het KNMI verwacht hogere temperaturen, natere winters, hevigere regenbuien en drogere zomers. Dit heeft gevolgen voor de stedelijke en landelijke omgeving, bijvoorbeeld door meer wateroverlast, grondwaterproblemen en hittestress.”

De mogelijke effecten van klimaatverandering op onze regio is duidelijk gemaakt in de recent online gepubliceerde A5H-klimaatatlas (Alblasserwaard/Vijfheerenlanden). Op thematische kaarten worden zaken aangegeven als ‘wateroverlast panden’, ‘begaanbaarheid wegen’ en ‘kwetsbare objecten’. „Met dat laatste worden gebouwen bedoeld met gezondheids-, sport- of winkelfunctie, maar je kunt ook denken aan een elektriciteitskastje”, duidt Willems, die vaak het woord ‘nadenken’ gebruikt.

„Bij langdurig en extreem droog weer moeten we nadenken over het waterverbruik”, zegt hij. Niet alleen de grote partijen, zoals boeren en bedrijven, maar juist ook burgers, bedoelt Willems dan. „Dat mensen in een hete zomer niet vanzelfsprekend elke dag opnieuw het zwembadje vullen, of de betegelde tuin met de hogedrukspuit schoonmaken.”

Complexer

Hij gelooft dat we op een keerpunt staan. „Eeuwenlang hebben we binnen het Waterschap beslist over de rol van het water, wanneer we het nodig hebben en hoe we ermee omgaan. Nu moeten we ons samen beraaden op de klimaatverandering en hoe we daarmee omgaan. Het Waterschap kan het niet meer alleen.”

Het thema van de veertiende Wereldwaterdag op 22 maart was dan ook: ‘Wat betekent water voor jou?’ De taak van het Waterschap was pakweg honderd jaar geleden minder complex, volgens Willems. „Het Waterschap moet altijd een balans vinden tussen water vasthouden, afvoeren en opslaan. Maar door de optredende extremen moeten we tegenwoordig flexibeler zijn dan vroeger.”

Bovendien is het Waterschap in de loop van de tijd anders georganiseerd. „Eerst had je allemaal aparte waterschapjes. Die stonden in direct

▲ Daan Willems van Waterschap Rivierenland in zijn tenue van cycling4climate bij de Zouweboezem. FOTO COR DE KOCK

▲ Boerderij aan de Diefdijk bij Schoonrewoerd rond 1930. FOTO ARCHIEF HISTORISCHE VERENIGING LEERDAM

Bij langdurig en extreem droog weer moeten we nadenken over het waterverbruik

–Daan Willems

contact met de zogenoemde ingelanden; de eigenaar of erfpachter van de grond. Ze waren vooral gericht op het landelijk gebied. Nu hebben we te maken met schaalvergroting van de waterschappen, die op zowel landelijk- als stedelijk gebied gericht zijn.”

Dat morgen niet iedereen al bezig is met anticiperen op klimaatverandering, snapt Willems heel goed. „Vanwege de extremen moeten we er met inwoners en gebruikers goed over nadenken.” Daarom wordt het

gesprek in de regio op gang gebracht in samenwerking met Stichting BlauwZaam. Ondernemers, overheid, onderwijs en maatschappelijke organisaties werken hierin samen aan het verduurzamen van de omgeving. Marion Speksnijder is namens gemeente Vijfheerenlanden betrokken en vult aan: „Vergroening van onze leefomgeving is noodzakelijk om hittestress, wateroverlast en bodemdaling tegen te gaan.”

Begin deze maand hield die club

een online symposium, vertelt Li-dwien Reyn, kwartiermaker klimaatadaptatie en bodemdaling dijkkring 16. Zij verbindt hiervoor maatschappelijke partijen en initiatiefnemers in de regio, in opdracht van gemeenten en Waterschap. Het gebied waar het om gaat, loopt grofweg van Kinderdijk tot aan de Diefdijk.

Vergroening

De Alblasserwaard en Vijfheerenlanden liggen onder NAP en lager dan de grote rivieren. Daarom heeft het best wat mogelijkheden om water aan te voeren bij droogte, legt Willems uit. „Als gevolg van de bodemdaling heeft de Zouweboezem een watergang die hoger ligt dan de rest van de omgeving. Dat gebied heeft een functie voor water af- en aanvoer en voor berging.”

Speksnijder benadrukt het belang van de inwonerparticipatie. „We hebben onze inwoners en ondernemers nodig, om zelf op eigen terrein het water op te vangen. Daarom stimuleren we vergroening van de omgeving. Dus: tegel eruit, plant erin.” Ze noemt nog een voorbeeld: „Om het water en groen te verbinden, worden er plannen uitgewerkt voor ‘groenblauwe’ schoolpleinen. Daarvoor laten we de hoveniers in spé van het Wellantcollege meedenken.”